

A C-167/12 és C-363/12 sz. ügyekben hozott ítéletek
C. D. kontra S.T. és Z. kontra A Government Department and the Board of
Management of a Community School

Sajtó és Tájékoztatás

Az uniós jog nem írja elő a szülési vagy azzal egyenértékű szabadság biztosítását azon anya részére, aki béranyaságról szóló megállapodás keretében vállalt gyermeket

Mivel a várandós munkavállalókról szóló irányelv kizárólag néhány minimumkövetelményt határoz meg a védelem tekintetében, a tagállamok szabadon alkalmazhatnak kedvezőbb szabályokat a béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anyák esetében

C. D., aki kórházi alkalmazott az Egyesült Királyságban, valamint Z., aki írországi tanár, béranya segítségét vette igénybe gyermekvállalás céljából.

C. D. a brit jog szerinti, béranyaságról szóló megállapodást kötött. A gyermek fogantatásához a spermium élettársától, a petesejt azonban egy másik nőtől származott. Néhány hónappal a szülést követően a brit bíróság – a béranya egyetértésével – a magzat más személy részére történő kihordására vonatkozó brit jogszabály alapján C. D. és élettársa számára a gyermek tekintetében állandó és teljes körű szülői felügyeletet biztosított.

Z. egy ritka betegségben szenved, melynek eredményeként – bár egészséges petefészekkel rendelkezik, és egyébként fogamzóképes – nincs méhe, és nem képes teherbe esni. Z. és férje egy kaliforniai béranyával kötött béranyaságról szóló megállapodás keretében vállaltak gyermeket. A gyermek genetikailag a pár gyermeke, mivel az ő ivarsejtjeiből jött létre, és az amerikai születési anyakönyvi kivonatban a béranya személyazonosságára vonatkozó semmilyen adat nem szerepel. A kaliforniai jog szerint Z.-t és férjét kell a gyermek szüleinek tekinteni.

Mindkét nő szülési vagy örökbefogadási szabadsággal egyenértékű fizetett szabadságot igényelt. E kérelmeket arra hivatkozással utasították el, hogy C. D. és Z. egyáltalán nem volt várandós és a gyermekeket a szülők nem fogadták örökbe.

A nemzeti bíróságok – amelyek előtt a két, béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anya keresetet indított – arra keresnek választ, hogy az ilyen megtagadás ellentétes-e a várandós munkavállalókról szóló irányelvvel¹, illetve nemi vagy fogyatékoságon alapuló hátrányos megkülönböztetést valósít-e meg (tekintve, hogy a 2006/54/EK² és a 2000/78/EK³ rendelet tiltja az ilyen hátrányos megkülönböztetéseket).

E mai ítéletekben a Bíróság azt a választ adja, hogy **az uniós jog nem írja elő a szülési vagy örökbefogadási szabadsággal egyenértékű fizetett szabadság biztosítását azon anya részére, aki béranyaságról szóló megállapodás keretében vállalt gyermeket.**

¹ A várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1992. október 19-i 92/85/EGK tanácsi irányelv (tizedik egyedi irányelv a 89/391/EGK irányelv 16. cikke (1) bekezdésének értelmében) (HL L 348., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 110. o.).

² A férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 204., 23. o.).

³ A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.).

A várandós munkavállalókról szóló 92/85/EGK irányelvvel kapcsolatban a Bíróság emlékeztet arra, hogy ezen irányelv célja, hogy a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönözze, mivel e személyek különös kockázati csoportnak tekintendők. Ezen irányelvben a szülési szabadsággal kapcsolatos rendelkezés kifejezetten a szülésre hivatkozik és célja az anya védelme a terhességéből következő sajátosan sérülékeny helyzetben. A Bíróság hozzáteszi, hogy noha a szülési szabadság a nő és gyermeke közötti különleges kapcsolat védelmére is irányul, e célkitűzés minden esetben csak „a terhességet és a szülést” követő időszakra vonatkozik. Ebből következik, hogy **a szülési szabadság kiadása feltételezi, hogy az azt igénybe vevő munkavállaló várandós volt, és gyermeket szült. Így az anya, aki a gyermekvállaláshoz béranya segítségét vette igénybe, nem tartozik ezen irányelv hatálya alá**, akkor sem, ha a gyermeket a szülést követően szoptathatja vagy ténylegesen szoptatja. Következésképpen a tagállamoknak az irányelv alapján nem kell szülési szabadsághoz való jogot biztosítaniuk az ilyen munkavállalóknak.

Mindazonáltal a Bíróság hozzáteszi, hogy mivel az említett irányelv célja az, hogy minimumkövetelményeket fogadjon el a várandós munkavállalók védelme érdekében, a tagállamok szabadon alkalmazhatnak kedvezőbb szabályokat a béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anyák esetében.

A férfiak és nők közötti esélyegyenlőségnek a foglalkoztatás területén történő megvalósításáról szóló **2006/54/EK irányelvet** illetően a Bíróság megállapította, hogy **a szülési szabadság kiadásának a béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anyától való megtagadása nem valósít meg nemen alapuló hátrányos megkülönböztetést**, mivel az az apa, aki béranyaságról szóló megállapodás keretében vállalt gyermeket, szintén nem jogosult az ilyen szabadság igénybevételére és annak megtagadása nem érinti hátrányosabban a női munkavállalókat mint a férfi munkavállalókat.

Egyébként **az örökbefogadási szabadsággal egyenértékű fizetett szabadság kiadásának a béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anyától való megtagadása nem tartozik az egyenlő bánásmódról szóló irányelv hatálya alá**. Ezen irányelv fenntartja a tagállamok arra vonatkozó jogát, hogy szabadon eldönthetik, biztosítanak-e örökbefogadási szabadságot. Csupán arról rendelkezik, hogy az ilyen szabadság biztosítása esetén az érintett munkavállaló nőket meg kell védeni az elbocsátástól és jogosultak arra, hogy visszatérjenek munkahelyükre vagy egy azzal egyenértékű munkakörbe.

Végül a **2000/78/EK irányelvet** illetően – amely tilt minden fogyatékoságon alapuló hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás és munkavégzés területén – a Bíróság megállapítja, hogy nem vitatható, hogy nagy szenvedés forrása lehet egy nő számára az, ha nem képes gyermeket kihordani. Mindazonáltal az ezen irányelv szerinti **„fogyatékoság”-fogalom azt feltételezi, hogy az érintettet sújtó korlátozottság** számos egyéb akadállyal együtt **korlátozhatja teljes, hatékony és más munkavállalókkal egyenlő szerepvállalását a szakmai életben**.

Márpedig az, hogy **a béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anyának nem lehet hagyományos módon gyermeke, főszabály szerint nem akadályozza meg számára a munkához jutást**, a munkában való részvételt és az előmenetelt.

Ilyen feltételek mellett a bíróság megállapítja, hogy a gyermekszülés lehetetlensége nem minősül a 2000/78 irányelv szerinti „fogyatékoságnak”, ilyen módon az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben ez az irányelv nem alkalmazandó.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítéletek teljes szövege ([C-167/12](#) és [C-363/12](#)) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106